

algemeen

Openbaar

<i>volgnummer</i>	: 2014-12219	<i>stukken naar auteur</i>	: nee
<i>datum stuk</i>	: 4 maart 2014	<i>dienst</i>	: Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling
<i>datum registratie</i>	:	<i>afdeling</i>	: Ruimtelijke Ontwikkeling
<i>classificatienummer</i>	:	<i>ambtenaar</i>	: Arnold Groenewegen
<i>in B & W op</i>	:	<i>kopie aan</i>	:
<i>agendanummer</i>	:	<i>bijlagen college</i>	:
<i>verantwoordelijke portefeuillehouder</i>	: Schrijer, D.J.	<i>medeverantwoordelijke portefeuillehouder</i>	:

onderwerp

stukken naar directieraad: nee

Revisievergunning rangeerterrein Kijfhoek

routing

akkoord met concept		akkoord
<i>financiën:</i>	<i>portefeuillehouder:</i>	<i>burgemeester:</i>
<i>juridisch consulent:</i>	<i>mede-portefeuillehouder:</i>	<i>1e wethouder:</i>
<i>communicatie:</i>	<i>secretaris:</i>	<i>2e wethouder:</i>
<i>P&O:</i>	<i>directeur:</i>	<i>3e wethouder:</i>
<i>dienstcontroller:</i>	<i>hoofd:</i>	<i>4e wethouder:</i>
	<i>auteur:</i>	

concept besluit

Het college besluit:

Revisievergunning rangeerterrein Kijfhoek

Aan de leden van de raad,

Naar aanleiding van de uitspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) van 12 februari jl. over de aan ProRail verleende revisievergunning voor Kijfhoek en de in het presidium gemaakte afspraken informeren wij u met deze Raadsbrief over de stand van zaken. Daarbij aandacht voor:

- Leerpunten naar aanleiding van de ethanolbrand in 2011;
- Getroffen maatregelen om de veiligheidssituatie te verbeteren, de mate waarin deze maatregelen op dit moment nog zijn verankerd in regelgeving en beantwoording van de vraag of continuering van de maatregelen in gevaar is;
- Een analyse van de situatie;
- Het bereikbaarheidsvraagstuk;
- Ondernomen acties na vernietiging van voorschriften door de ABRvS;
- Het handelingsperspectief;

Aan deze brief zijn diverse bijlagen toegevoegd die u meer achtergrondinformatie geeft. Een deel van deze bijlagen is vertrouwelijk, omdat in deze bijlage gemaakte strategische keuzen zijn gedocumenteerd.

1. Leerpunten tijdens brand

De ethanolbrand heeft een aantal belangrijke leerpunten opgeleverd:

- De beveiliging van het heuvelprocessysteem moest verbeterd worden. Het incident ontstond doordat meerdere alarmsignalen werden 'weggedrukt' door de heuvelprocesleider.
- De informatievoorziening moest verbeterd worden. Er was geen volledig overzicht van de gevaarlijke stoffen die stonden opgesteld rondom de brandende wagon. Deze informatie was en is erg belangrijk omdat een brandende wagon kan leiden tot incidenten met andere wagons met gevaarlijke stoffen op het terrein.
- Het bluswaterleidingnet moest verbeterd worden.
- De afvoer van bluswater moest verbeterd worden. Doordat bluswater onvoldoende werd afgevoerd, werd het spoorbed instabiel. Dit hinderde de hulpverlening.
- Alarmering van de in- en externe noodorganisaties was onvoldoende.

portefeuillehouder: Schrijer, D.J.
informatie: Arnold Groenewegen
telefoon: 078 770 66 60
e-mail: AGroenewegen@zwijndrecht.nl
bijlagen: 1. Uitspraak, 2. Gevolgen uitspraak
VERTROUWELIJK, 3. Strategische analyse
VERTROUWELIJK, 4. Memo Tweede kamder, 5.
Gestelde vragen Tweede Kamder, 6. Overzicht
Veiligheidsmaatregelen, 7. Brief Stas, 8. Brief
ProRail

ter inzage:

- De bereikbaarheid van delen van het emplacement was onvoldoende. De brandende wagon stond op een moeilijk bereikbare plaats wat heeft geleid tot vertraagde bestrijding van het incident en forse risico's voor hulpverleners en de omgeving.

2. Verbeteringen veiligheidssituatie

Hieronder een overzicht van getroffen maatregelen, beantwoording van de vraag of deze maatregelen nog steeds afdwingbaar zijn en beantwoording van de vraag of naleving in gevaar is:

- Onder toezicht van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) is de beveiliging van het heuvelprocessysteem verbeterd. Het is door een treindienstleider nu niet meer mogelijk om alarmsignalen weg te drukken.
  - **Borging:** Alle voorschriften uit de revisievergunning die betrekking hadden op het heuvelproces zijn vernietigd. De bevoegdheid tot toezicht en handhaving ligt nu volledig bij ILT. Deze partij heeft hiertoe zeker afdoende kennis. De regels in de transportwetgeving zijn echter niet verder uitgewerkt (zoiets als 'het rangeerproces moet veilig zijn'). Zo is de maximale snelheid waarmee wagons van de heuvel afkomen niet vastgelegd.
  - **Naleving:** De getroffen maatregelen zijn ICT-matig verankerd in het heuvelprocessysteem. Naleving is niet in gevaar.
- De informatievoorziening met betrekking tot welke wagon waar staat is sterk verbeterd.
  - **Borging:** Voorschriften uit de revisievergunning die betrekking hadden op informatievoorziening over wagons aan de hulpdiensten. Naleving is in voldoende mate geborgd via de aanwijzing bedrijfsbrandweer en de transportwetgeving. Indien nodig kan en zal de Veiligheidsregio Zuid-Holland Zuid (VrZHZ) naleving afdwingen.
  - **Naleving:** ProRail heeft het zogenaamde IGS (Informatiesysteem Gevaarlijke Stoffen) ontwikkeld en in heel Nederland geïmplementeerd. Wel zijn er nog een aantal aanloopproblemen met IGS. Hier is aandacht voor vanuit VRZHZ, Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid (OZHZ) en ILT. Op dit moment is ook nog informatie uit het heuvelprocessysteem Kijfdis voor de hulpdiensten beschikbaar. Zolang IGS niet optimaal functioneert wordt ingezet op het behouden van beide systemen.
- Onder toezicht van de veiligheidsregio is het bluswaterleidingnet op Kijfhoek sterk verbeterd.
  - **Borging:** De voorschriften uit de revisievergunning die betrekking hadden op het bluswaternet zijn in stand gebleven. Naleving is geborgd via de revisievergunning en de aanwijzing bedrijfsbrandweer.
  - **Naleving:** Naleving is niet in gevaar.
- Het drainagesysteem (afvoer van bluswater) is hersteld en voldoet aan de eisen.

- **Borging:** Aan de vergunning worden voorschriften toegevoegd om optimaal functioneren van het drainagesysteem te waarborgen.
  - **Naleving:** Op dit moment is het drainagesysteem op orde. Het is niet de verwachting dat dit op korte termijn verandert. Opnemen in de vergunning is echter nodig.
- De alarmering van de in- en externe noodorganisatie is sterk verbeterd.
- **Borging:** Naleving is geborgd via de aanwijzing bedrijfsbrandweer.
  - **Naleving:** Naleving is niet in gevaar.
- Verplichte bedrijfsbrandweer is aanwezig.
- **Borging:** Naleving is geborgd via de aanwijzing bedrijfsbrandweer.
  - **Naleving:** Naleving is niet in gevaar.
- Het bereikbaarheidsknelpunt is *niet* opgelost maar er zijn in de afgelopen twee jaar maatregelen getroffen om het probleem te beperken. Het gaat hierbij om de verplichting om toegangscontroles op wagons met gevaarlijke stoffen uit te voeren, de verplichting om wagons met chloor, radioactief en explosief op een goed bereikbare plaats te zetten en de naastgelegen sporen vrij te houden en de verplichting om een *volledige* brandweerploeg op Kijfhoek aanwezig te hebben.
- **Borging:** De voorschriften uit de revisievergunning die betrekking hadden op toegangscontroles en wagons met chloor, radioactieve stoffen en explosieven zijn vernietigd. De aanwezigheid van een volledige brandweerploeg is geborgd met de aanwijsbeschikking bedrijfsbrandweer.
  - **Naleving:** Of gewerkt blijft worden in overeenstemming met de voorschriften die nu vernietigd zijn is de vraag. In het vervolg van deze memo wordt hier nader op ingegaan. De aanwezigheid van de bedrijfsbrandweer is niet in gevaar.

Afgezien van bovenstaande inhoudelijke maatregelen is ook het toezicht verbeterd. De verschillende betrokken inspectiediensten (ILT, VrZHZ, OZHZ, Waterschap Hollandse Delta, Inspectie SZW) werken samen op basis van een gezamenlijk Handhavingplan. Dit komt de effectiviteit van het toezicht ten goede.

3. Analyse

Samenvattend is een groot aantal maatregelen getroffen om de veiligheidssituatie te verbeteren en ook is voor de meeste van deze maatregelen gewaarborgd dat die in stand blijven. Bovendien is door intensieve samenwerking tussen de handhavingpartners het toezicht verbeterd. De bereikbaarheid van belangrijke delen van het terrein blijft echter een belangrijk aandachtspunt, zeker omdat enkele voorschriften die gesteld waren vanwege die slechte bereikbaarheid vernietigd zijn. Het gaat hierbij om toegangscontroles op wagons met gevaarlijke stoffen en het op een goed bereikbaar spoor plaatsen van wagons met chloor, radioactief en explosief. Hierna wordt het onderwerp bereikbaarheid verder uitgewerkt.

4. Studie bereikbaarheid

In 2012/2013 heeft er een studie plaatsgevonden, geïnitieerd door ProRail in samenwerking met onder andere de VrZHZ en Brandweer Zwijndrechtse Waard, naar onder meer de bereikbaarheid op het emplacement. Van dit onderzoek is een uitgebreide rapportage opgesteld. In de loop van 2013 is door ProRail aangegeven dat de mogelijke oplossingen uit het rapport niet verder uitgevoerd zouden gaan worden in verband met budgettaire overwegingen.

5. Acties

Om de na de uitspraak van de ABRvS ontstane situatie aan te pakken zijn de volgende acties uitgevoerd:

- Er is een brief door de gemeente Zwijndrecht verstuurd aan de president-directeur van ProRail en aan Staatssecretaris Mansveld van het ministerie van I&M waarin aangedrongen wordt op het vrijwillig blijven uitvoeren van de voorschriften die nu vernietigd zijn, het beperken van (druppel)lekkages en het op een adequaat niveau brengen van de bereikbaarheid van het gehele spooreplacement Kijfhoek.
- Er is door VrZHZ en OZHZ een analyse gemaakt van de mate waarin de vernietigde voorschriften zijn geborgd in de transportwetgeving. Ter verificatie is deze analyse voorgelegd aan de ILT. Op 18 maart 2014 wordt hierover met ILT gesproken. In dat gesprek wordt ook onderzocht op welke wijze de toch al bestaande goede samenwerking tussen ILT, OZHZ en VrZHZ verder uitgebouwd kan worden.
- Er is contact geweest met ProRail op zowel ambtelijk niveau als op het niveau van de regiodirecteur. Het contact op ambtelijk niveau heeft het volgende opgeleverd:
  - De vernietigde voorschriften worden tot 17 maart 2014 nageleefd, dit is door de regiodirecteur van ProRail (Boutkam) toegezegd aan burgemeester Schrijer.
  - ProRail stelt zich op het standpunt dat de veiligheid in voldoende mate geborgd is met naleving van de transportwetgeving.
  - Uniformiteit in regelgeving is benoemd als zeer belangrijk door ProRail, extra regels voor specifieke spooreplacements vinden zij onwenselijk (precedentwerking).
  - ProRail geeft aan dat haar invloed op vervoerders zeer beperkt is als het gaat om zaken die verder gaan dan geldende wetgeving.
    - Opmerking: I&M onderkent dit, nader onderzoek is echter nodig.
  - ProRail geeft aan dat het zeer moeilijk is om de vervoerders die gebruik maken van Kijfhoek te verplichten om regels na te leven die niet juridisch verankerd zijn (wetgeving of vergunning). Afsproken is dat ProRail onderzoekt wat de mogelijkheden zijn om via de (privaatrechtelijke) gebruikersovereenkomst met de vervoerders afspraken te maken over eisen die aanvullend zijn aan geldende wetgeving. En of deze mogelijkheid door ProRail als wenselijk wordt gezien om te gebruiken.

- ProRail onderzoekt of ze mee wil werken aan het verbeteren van de bereikbaarheid op spooreplacements. Nadeel voor ProRail en vervoerders is dat verbeteren van de bereikbaarheid ten koste kan gaan van de capaciteit van een spooreplacement.
- Er is contact geweest met de belangrijkste vervoerder (DB Schenker) op ambtelijk niveau. Dit heeft het volgende opgeleverd:
  - DB Schenker vindt het RID (internationale transportwetgeving) voldoende, aanvullende eisen in een vergunning zijn volgens DB Schenker onnodig.
  - Uniformiteit in regelgeving is benoemd als zeer belangrijk door DB Schenker, extra regels voor specifieke spooreplacements zijn onwenselijk.
  - DB Schenker is zich bewust van de politiek-maatschappelijke context.
  - Druppellekkages baren DB Schenker zorgen, daar heeft DB Schenker contact over met de Vereniging Nederlandse Chemische Industrie. De meeste verladers zijn lid van deze vereniging.
  - Enig gevoel bij het bereikbaarheidsknelpunt en de bijzondere situatie van Kijfhoek.
  - DB Schenker is bereid om een toelichting te geven bij B&W.
  - Voorstel om een afspraak te maken DB Schenker / ProRail / gemeente Zwijndrecht / OZHZ / VrZHZ.
- Er is contact geweest met het ministerie van I&M op zowel ambtelijk niveau als directieniveau OZHZ / Directeur Generaal I&M. Dit heeft het volgende opgeleverd:
  - Op directieniveau wordt binnen I&M besproken of druk gezet kan en zal worden op ProRail om de voorschriften te blijven naleven die vernietigd zijn.
  - Voor Kijfhoek blijft in de toekomst zeer waarschijnlijk de vergunningplicht gelden (in tegenstelling tot ander emplacements die onder 'algemene regels' gebracht worden).
  - Onderzocht wordt wat I&M in andere (landelijke) regelgeving kan en moet opnemen. Daarvoor is een juridische werkgroep opgericht.
  - De staatssecretaris wacht het advies van de juridische werkgroep af en gaat daarna in gesprek met burgemeester Schrijer.

6. Handelingsperspectief

De Taskforce Kijfhoek overweegt welke acties de komende weken ondernomen worden. In de bijlage zijn deze acties verder uitgewerkt. De acties zijn gebaseerd op drie strategische lijnen:

1. *Vrijwillige spoor*: Beïnvloeden ProRail en vervoerders: Deze partijen bewegen tot het nemen van hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Poging tot draagvlak bij ProRail voor verbeteren bereikbaarheid voor hulpdiensten op spooreplacements, en vrijwillig naleven 'vernietigde voorschriften'.
2. *Regelgevingspoor*:
  - Beïnvloeden I&M: Daarbij inzetten op verbeteren bereikbaarheid, opnemen vernietigde voorschriften in landelijke regelgeving, behoud vergunningplicht (en daarmee mogelijkheid om PR en GR te begrenzen en een oordeel te vellen over de vraag of het GR acceptabel is).
  - Onderzoeken of bereikbaarheid afgedwongen kan worden via de omgevingsvergunning.
3. *Toezicht en handhavingspoor*: Samenwerking met VR (brandweer), ILT en ISZW: Verdere uitbouw van de samenwerking zodat geborgd is dat de veiligheidsonderwerpen die in wetgeving vastgelegd zijn waar ILT / ISZW bevoegd voor zijn nageleefd worden. Hierbij ook aandacht voor druppellekkages.

Burgemeester Schrijer en wethouder Mirck hebben op donderdag 13 maart een gesprek met Directeur-Generaal Chris Kuijpers van het ministerie van I&M.

7. Tot slot

Wij vertrouwen er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De secretaris,

De burgemeester,